

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul în anulare declarat de către adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului militar al Armatei de aviație nr. 5 din 30 iulie 1944, în cauza penală în privința lui,

Nesterovskii Ananii xxxxxxxx, născut în anul xxxx, originar din xxxxx județul xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

27 decembrie 2019 – 21 mai 2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului militar al Armatei de aviație nr.5 din 30 iulie 1944, Nesterovskii A. a fost condamnat în baza art. 58-^{1,a} și art. 54-¹⁰ alin.(2) Cod penal al RSFSR, pentru concurs de infracțiuni, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Nesterovskii A. a fost declarat vinovat de faptul că, locuind în or. Bălți, teritoriu temporar ocupat de trupele germane - române, lucrând la fabrica de ulei nr. 1 din or. Bălți, benevol s-a angajat, în calitate de agent secret, la serviciul anti-spionaj român „Siguranța” și avea sarcina să urmărească după lucrătorii fabricii, ca dâșii să nu pregătească și să nu comită acte de diversiune. În luna decembrie 1943 Nesterovskii A. a informat serviciul anti-spionaj român „Siguranța” că lucrătorii fabricii Tcaci Mihail și Malîi Mihail se ocupă cu agitație anti-română, citesc literatură sovietică, ulterior aceștia au fost arestați și maltratați de către organele puterii române. În afară de trădare de patrie, Nesterovskii A. a mai fost recunoscut vinovat că a desfășurat agitație antisovietică printre lucrătorii fabricii și locuitorii casei în care domicilia, îndreptată spre discreditarea regimului existent în URSS. A

răspândit zvonuri provocatoare, a calomniat Armata Roșie și a criticat viața poporului sovietic.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Nesterovskii A..

3.1 În susținerea argumentelor formulate, Adjunctul Procurorului General a invocat că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului:

- în baza art. 58-^{1,a} Cod penal al RSFSR - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS;

- în baza art. 54-¹⁰ alin.(2) Cod penal al RSFSR Cod penal al RSFSR - agitație antisovietică, deoarece afirmațiile inculpatului nu conțineau chemări la lichidarea sau slăbirea puterii de stat ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare.

Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare, în cazul dat, era obligatorie.

Sentința de condamnare în privința lui Nesterovskii A. a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile inculpatului, nefiind cercetate și alte mijloace de probă.

Condamnarea lui Nesterovskii A. constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis, din următoarele raționamente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că, prin sentința Tribunalului militar al Armatei de aviație nr.5 din 30 iulie 1944, Nesterovskii A. a fost condamnat în baza art. 58-1,^a și art. 54-10 alin.(2) Cod penal al RSFSR, în lipsa elementelor infracțiunii incriminate.

Rezultă că instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Nesterovskii A. în baza art. 58-1,^a și art. 54-10 alin.(2) Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare este pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului militar al Armatei de aviație nr. 5 din 30 iulie 1944, în privința lui *Nesterovskii Ananii xxx*, în baza art. 58-1,^a și art.54-10 alin. (2) Cod penal al RSFSR, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea

persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia în fața societății, și reintegrarea în drepturi, în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 22 iulie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena